

Як прищеплювати любов дитини до рідної мови та української пісні? Педагогічний всеобуч

Мова - це найдорогоцінніша духовна культура, надбання будь-якого народу. Доки він дбає про свою мову, доти зберігає і своє єство, етнічну єдність і державно-політичну цілісність. В. О. Сухомлинський вважає, що навчання і виховання дітей засобами рідної мови - це одна із найскладніших справ у педагогічній практиці. Слово - це найтонший і найгостріший інструмент, яким педагог покликаний доторкнутись до почуттів і розуму своїх вихованців. Народна дидактика здавна використовувала рідну мову, як провідний засіб виховання дітей. Немає народу, байдужого до материнської мови, рідного слова, рідної землі, української пісні... Непомітно і ненав'язливо вже до двох-трьох років дитина стає на шлях самостійного мовлення.

Мова - наша жива історія. Саме завдяки мові сприймається усна народна творчість, осягається сутність творів прикладного мистецтва, історія їх творення, побутове призначення народної творчості. Любов до мови свого народу можна сформулювати, використовуючи її у безпосередньому спілкуванні дитини з рідними, близькими людьми. Тепло взаємин з дорослими сприяє залученню дитини до духовних цінностей, спонукає наслідувати мову, ставлення до довкілля.

У формах усної народної творчості українських народних потішках, забавлянках, піснях втілюється дбайливе, чуйне ставлення дорослих до дітей. Практика залучення дітей до прекрасного починається із родинного виховання - першої маминої колискової, в якій народ опоетизовує природу, любов, ніжність, людяність, добро, а також ладок-потішок, дитячої іграшки і казки. Образ рідного слова приходить до дитини у змісті українських народних казок. Скільки в них для дитини незвичайного, дивовижного, прекрасного. Реальне й вигадане напрочуд гармонійно поєднується в казці, зачаровує дитину на все життя красою та образністю народного слова, сповненого добра, мудрості та оптимізму. Казки - це золота скарбниця, з якої діти черпають діаманти та самоцвіти народної мудрості. Українська народна пісня є унікальним явищем у світовій культурі. Вона вражає розмаїттям жанрів, стилів, глибиною змісту, незбагненною й незрівнянною за своєю красою й простотою поезії. Бо ж не дарма народна пісня творилася протягом тисячоліть, а, отже, пройшла такий відбір, якого не знав жоден музичний жанр. Українська народна пісня - це так званий спеціалізований жанр, у якому майже нічого іншого, крім емоцій немає. Ще вагітною, майбутня мама вивчає колискові, які незабаром співатиме дитині. Під часу співів і на матір, і на дитину накочуються цілющі хвилі... Колискові пісні - це заговори, обереги, засновані на магічній силі впливу слова й музики. Українська колискова пісня - явище багате й різноманітне. Вона вражає високі людські почуття, створює ясний, радісний світ, сповнений веселої фантазії та гумору. Вона стає першою зустріччю людини з високою поезією, що назавжди

залишається з нею. Наші предки підсвідомо відчували, що колискова пісня має лікувальну (психотерапевтичну дію). Через незбагненно прості й мудрі, теплі гойдання колискового ритму й маминої інтонації передаються дитині душевна рівновага, любов і довір'я до всього живого, один до одного. В нашому сучасному стрімкому житті тепер майже не чути в домівках колисанок наших бабусь. Нажаль, зникають українські народні пісні-перлини - приповідки, забавлянки, віршовані смішинки, гумористичні небилиці. А чи варто нехтувати народним досвідом? Достеменно відомо, що діти, які не знали, не чули, не сприймали у своєму ранньому дитинстві ні колискових, ні повчальних забавлянок чи пестушок, ні приповідок, зростають черствими до людської біди і горя, жорстокими до людей і тварин, загальмованими до навчання і сприйняття оточуючого. Забавлянки - жанр фольклору, який сприяє загальному й естетичному розвитку дитини. На відміну від колискових пісень - забавлянки активізують дитину, сприяють її фізичному розвитку, завдяки численним рухам, які виконуються одночасно з пісенькою. Лікувальна функція забавлянки, української народної пісні є очевидною на фізіологічному рівні. Дихальні вправи були особливим об'єктом уваги найдавніших лікарів, жреців, воїнів, філософів. Швидкий вдих і повільний видих в узагальненому розумінні це й є пісня. Але незрівнянно глибшою й важливішою функцією української народної пісні є її вплив на людину на рівні психологічному. Пісня непомітно й завжди несподівано допомагає стати віч-на-віч зі своєю бідою, душевною травмою. Бо людині властиво ховатись від власних психологічних травм, не визнавати та не помічати їх - це надто болісно. Через емоційний канал пісня розкриває людині суть її душевної травми, акцентуючи увагу на добрі, красі. А реакцією на розуміння будуть сльози. Рідна мова відбиває етнічну культуру народу, його побут, звичаї і є засобом естетичного виховання, національної свідомості, основ громадськості, патріотичних почуттів. Ось чому перше слово дитина має почути і вимовити рідною мовою, так вона обумовлює психічний розвиток дитини, сприяє усвідомленню себе як представника української нації. А українська народна пісня повинна звучати не тільки на музичних заняттях, а й під час ігор, на прогулянках, входити в дитяче життя. Це стає можливим, якщо вихователь любить пісні, співає разом із дітьми. Виразність, м'якість, наспівність звучання мелодії - важливі вокальні навички. Легше співати ті пісні, в тексті яких зустрічається більше голосних звуків. Тому перевагу потрібно надавати українським народним пісням. Виховуючи у дітей любов до рідної мови та української народної пісні, необхідно розвивати бережливе ставлення до неї, не дозволяти співати крикливо, не доспіваючи текст, як під час самостійної музичної діяльності, так і в іграх, на прогулянках. Якщо спів переходить в пусту забаву, необхідно зупинити дітей, зробити зауваження й надати приклад правильного співу. Тоді діти ніколи не будуть байдужими до нашої мови та гарної української пісні.